



*Osetrina on venäläissyntyinen "traki", joka on syntynyt vuonna 1993 Kirovin siittolassa. Tamma on rekisteröity sekä Viroon että Trakehner-kantakirjaan, ja sillä on alla tammavarsa omistajansa Heli Junnilan täysiveriiriista Madrigal, josta se on myös uudelleen tiine.*



*Taivassalon trakehner-näyttelyssä kaikki hevoset esitettiin myös irti. Viikonlopun parhaaksi hevoseksi valittu Atora esiintyy, taustalla Wiebke Rosenthal arvioi tamman liikkeitä.*



*Jalostusluento järjestettiin ennen Taivassalon näyttelyä hienoissa puitteissa Ketarsalmen kievarin kabinetissa, missä Wiebke Rosenthal kertoi jalostuksen päämääristä ja jalostusvalinnoista.*

TEKSTI JA KUVAT: SATU PITKÄNEN

# Trakehnerit koolla

Suomen trakehneriyhdistys järjesti syyskuun lopussa kahdella paikkakunnalla trakehnereiden show-näyttelyt. Tilaisuudet Nurmijärvellä ja Taivassalossa toimivat samalla mahdollisuutena esittää tammoja ja varsoja saksalaistuomareille, jotta ne voitaisiin kirjata Saksan Trakehner Verbandin rekisteriin ja kantakirjaan puhtaina trakehnereina.

**T**rakehnerhevoset ovat kevytrakenteisia ratsuhevosia, ja niitä pidetään maailman pisimpään nimenomaisesti ratsastuskäyttöön jalostettuihin hevosina. Trakehnerin siittola perustettiin Itä-Preussissa jo vuonna 1732 ja kantakirja vuonna 1888. Kantakirja ja vain noin kymmenesosa Trakehnerin valtiosiittolan hevosia päätyi toisen maailmansodan tiimellyksissä Saksaan. Leijonanosa hevosia jäi sotasaaliiksi, ja Itä-Preussiin - nykyiseen Puolaan ja Liettuaan - jäi vahva trakehner-kanta. Baltian kautta ja Venäjältä Suomeen onkin kulkeutunut tuntematon määrä trakehnereita.

- Suomen trakehnerkasvatuksen suurin ongelma on, että meillä ei ole käsitystä siitä, kuinka paljon Suomessa on trakehnersukuisia hevosia. Todennäköisesti suurin osa niistä on kirjattu Suomen Hippoksessa puoliverisiksi tai tilastohevosiksi, kertoo Leila Rantanen, trakehner-yhdistyksen rahastonhoitaja ja itsekin kasvattaja.

## Jalostusta yritetään elvyttää

Suomen trakehneriyhdistys perustettiin parisen vuotta sitten. Jo viime vuonna yhdistys järjesti näyttelyn trakehnereille, mutta tänä vuonna

vuorossa oli ensimmäinen "kunnollinen" trakehnereiden esiintyminen, johon oli ennakkoon ilmoitettu yli 30 hevosta. Lauantaina Saksan Trakehner Verbandin arvostelutuomari Wiebke Rosenthal ja tuomariharjoittelija Ulrike Sahm luennoivat ja arvostelivat 11 hevosta Nurmijärvellä Ranta-Kuuselan tallilla, ja sunnuntaina sama ohjelma toistui Taivassalossa Skyhorsesin puitteissa.

Taivassalon näyttelyyn oli ilmoitettu 14 puhdasta trakehneria, joista kaksi joutui jäämään pois. Näyttelyssä esitettiin myös kolme FWB-varsoa, joiden isä on trakehner-ori Donaukaiser. Päivän parhaaksi valikoitui 6-vuotias puolalaissyntyinen tamma Atora, jonka isä on täysiveriiri Elpar xx ja emä trakehner-tamma Adara (Dziegielel).

Koko viikonlopun parhaaksi valittiin Atora.

## Tietoa jalostuksesta

Trakehner-viikonloppuna luennoinut Wiebke Rosenthal on töissä vuonna 1947 perustetussa Trakehner Verbandissa, jonka toimipaikka on Pohjois-Saksassa Neummünsterissä. Hänen tehtäviinsä kuuluu trakehnereiden arvostelu ulkomailla, ja tänä vuonna vierailukohteina ovat Suomen lisäksi olleet mm. Englanti ja Bulgaria. Virallisia tytärjärjestöjä, joilla on oikeus ylläpitää trakehner-kantakirjaa, on 10 maassa Saksan ulkopuolella. Lisäksi ns. "ystävyyssjärjestöjä", jotka eivät vielä täytä kaikkia emojärjestön vaatimuksia, on muutamassa maassa - mukaan luettuna Suomessa.

- Suomessa yhdistys on vielä nuori ja pieni, mutta haluamme olla yhteistyössä ja edistää trakehnereiden kasvatus Suomessa.

- Mielestämme myöskään oriiden suorituskyvyn koe ei Suomessa ole tarpeeksi vaativa. Saksassa eri alueilla järjestetyissä esivalinnoissa esitetyistä 200 kaksivuotiaasta oriista noin 60 valitaan vuosittain Neummünsteriin trakehnerien oripäiville lokakuussa. Näistä esivalikoiduista oreista hyväksytään jalostukseen noin 15, jotka jatkavat joko 30 tai 90 päivän oritestiin ennen lopullista jalostuslupaa, kertoi Rosenthal.

Rosenthalin jalostusluento alkoi hevosjalostuksen perusteista: Mitä haluan jalostaa, ja kuinka löydän oikeat yksilöt jalostukseen.

- Jalostuksen päämäärään vaikuttaa myös markkinoiden tahto. Mikä

käy kaupaksi? Saksassa ratsuhevosilta halutaan kokoa, näköä ja liikettä. Hyvä luonne ja ratsastettavuus sekä vankka terveys ovat myös tie menestyksekkääseen jalostukseen.

Trakehnerit arvostellaan numeroin seitsemässä eri kohdassa: Tyyppi, runko, jalat, käynti, ravi, laukka ja yleisilme. Orilistat julkaistaan vuosittain tammikuussa, ja oriiden jälkeläisarvosteluun käytetään BLUP-indeksiä. Suuri osa luennosta käsitteli sitä, kuinka tammanomistaja löytää tietoja oreista, mitä eri taulukot orikuvastossa/kirjassa tarkoittavat, ja kuinka valitaan tammalle sopiva ori.

### Rotutyypissä eroa idän ja lännen välillä

Trakehnerin tunnistaa helpoiten päästä: sivuprofiili on selkeän kolmiomainen, ja siinä näkyy erityisesti jalostukseen käytettyjen arabianhevosten vaikutus. Venäläissyntyiset trakehnerit eroavat kuitenkin tänä päivänä tyypiltään saksalaisista.

- Venäläiset ja muut "itä-trakit" tunnetaan hyvinä hyppääjinä ja niillä on hieman köyry lanne ja vahva takaosan työntö. Myös idässä jalostukseen on käytetty täysiveristä ja arabia, mutta periaatteessa venäläinen jalostus on vanhakantaisempaa eli siellä markkinavoimat eivät ole vaatineet niin paljon ulkonäköä ja pitkiä jalkoja, vaan siellä on pyritty säilyttämään vanha trakityyppi, kertoo venäläistä jalostusta tunteva Leila Rantanen.

Ovatko "itätrakit" saksalaisesta näkökulmasta katsoen laadullisesti samanarvoisia, ja arvostetaanko niitä Saksassa?

- Kyse on ennemminkin yksilöistä. Myös idästä löytyy erinomaisia yksilöitä, kuten näyttelyn lauantain Best in Show Taktika, joka on tuotu hiljattain Liettuasta sekä Taivassalon näyttelypäivän parhaaksi valittu Atora, joka on kotoisin Puolasta. Nämä molemmat tammatt menestyisivät varmasti myös Saksassa, uskoo Wiebke Rosenthal.

Lisäksi Itä-Euroopasta on löytynyt ori- ja tammalinjoja, jotka ovat kadonneet Saksasta, ja Saksan kantakirjassa onkin muutamia tuontioriita,

kuten esteori Heops ja Venäjällä Kirovin siittolassa syntynyt Biotop joka on kilpaillut Grand Prix-tasolla kouluratsastuksessa Rainer Klimken ratsastamana.

### Mahdollisuus sukututkimukseen

Mitä siis on tehtävä, jos epäilet, että Suomeen tuotu ratsutammasi saattaisikin olla puhdas trakehner?

Liettuasta tai Puolasta tuodut trakehnerit voidaan hyväksyä suoraan alkuperämaan rekisteritodistuksilla trakehneriksi, sillä molempien maiden trakehneryhdistykset ovat Saksan Trakehner Verbandin tytäryhdistöjä. Sen sijaan Virosta tai Venäjältä vaaditaan luotettavan tahon tekemiä sukuselvityksiä, joiden kuluista vastaa hevosnomistaja.

Saksassa sukuselvityksiä tekee Gaby Keller, jolla on laaja kokoelma sukukirjallisuutta. Periaatesääntö on, että hevosella saa olla kuudennessa polvessa yksi vieraanrotuinen hevonen, jotta se voidaan hyväksyä trakehneriksi.

Venäjällä sukuselvityksiä tehdään Rjazanin hevostalousinstituutissa, josta on mahdollisuus saada hevoselleen polveutumistodistus, jonka myös Trakehner Verband hyväksyy. Tällaisella todistuksella myös Suomen Hippios rekisteröi hevosen trakehneriksi. Kaikki trakehnerit tulee olla polttomerkitty tai mikrosirutettu.

Kun tammam sitten arvostelee Trakehner Verbandin tuomari, se on mahdollista kirjata Saksan kantakirjaan. Suomessa rekisteröidylle hevoselle tästä tulee merkintä passiin. Varsa voidaan samanlaisen arvostelun jälkeen rekisteröidä suoraan Saksaan, jolloin se saa saksalaisen trakehner-passin. Tämän jälkeen se luonnollisesti ei voi osallistua enää Suomessa kasvatetuille FWB-hevosille tarkoitettuihin tilaisuuksiin, vaikka se myöhemmin voidaankin rekisteröidä myös Suomeen, ja tarjota Hippoksen näyttelyssä kantakirjattavaksi ja käytettäväksi trakehnerina siitokseen myös Suomessa. ♦



**POISTOPÄIVÄT 21. -22.11.2008**

**POISTAMME VANHAA VARASTOA,  
MERKKITUOTTEITA POISTOHINTAAN!**

**PIKKUJOULUT 13.12.2008**

**HYVÄ TILAISUUS HANKKIA LAHJAT  
PUKINKONTTIIN!**

**CAVALLO PRO SHOP  
ERIKSNÄSINTIE 11  
01150 SÖDERKULLA**

**09 8754102, 050 4141450  
www.cavalloproshop.com  
cavalloproshop@elisanet.fi**